

Itä-Helsingin keskusta

Itäkeskuksen pääväylien ja niihin liittyvien keskustakortteleiden
viitesuunnittelu alueen suunnitteluperiaatteita varten

LUONNOS 13.10.2021

Harris Kjisik VSU wsp

Sisällys

1. Selostus
2. Suunnitelman periaatteet:
 - 2.1 Keskusta
 - 2.2 Toiminnot
 - 2.3 Liikkuminen
3. Laajuustiedot
4. Asemapiirros
5. Tilavaraustarkastelu, liikennejärjestelyt
6. Leikkaukset
7. Ilmakuva
8. Kaupunkirakenne ja -kuva:
 - 8.1 Itä-länsiakselit
 - 8.2 Pohjois-etelä -akselit
9. Hiilineutraalisuustavoitteet

1. Selostus

Itä-Helsingin keskustan yleissuunnitelmasta pidetty avoin, kansainvälinen, kaksivaiheinen ideakilpailu ratkaistiin syksyllä 2020. Kilpailulla haettiin uutta, omaleimaista identiteettiä nykyisin suurten kauppakeskusten ja liikenneväylien pirstomalle alueelle.

Tämä viitesuunnitelma on jatkoa kilpailun voittajaehdotuksellemme ”Jalan Jaloin”. Erityisen ansiokkaana ehdotuksessa pidettiin korotetun Gotlanninkujan ja siihen yhdistyvien siltarakennusten tarjoamaa uudenlaista avautuva massiivisten rakennusten ja liikenneväylien estevaikutuksen umpeen kuromiseksi.

Tämä jatkotyö on rajattu kilpailun eteläiseen puoleen, eli Itäkeskuksen pääväyliin ja niihin etelässä liittyvien keskustakortteleiden jatkosuunnitteluun. Jatkosuunnittelun tavoitteena on jatkaa ja tarkentaa kilpailuehdotuksen ideasuunnitelmaa alueen suunnitteluperiaatteiden muodostamiseksi. Uuden suunnitelman tulee olla aluetta yhteen kurova, omaleimaista identiteettiä tukeva kokonaisuus, jossa säilytetään kilpailuehdotuksessa saavutettu kaupunkisuunnittelullinen tavoitetaso. Työ koostuu aluesuunnitelman tarkentamisesta, tärkeimpien julkisten tilojen ideasuunnittelusta ja kilpailussa esitettyjen hiilineutraalisuustavoitteiden

konkretisoimisesta. Viitesuunnitelma toimii varsinaisten suunnitteluperiaatteiden havainnemateriaalina, ja sen pyrkimyksenä on varmistaa, että sekä kilpailuvaiheen että jatkosuunnittelun ideat ja linjaukset siirtyvät mahdollisimman selkeinä ja perusteltuina toteutukseen.

Kilpailun suunnittelualueen pohjoinen, Puhoksen ja Stoaan puoli siirtyi jatkosuunnitteluun toiseksi tulleen ehdotuksen ”Itis Siti” pohjalta, ja se toimi tämän työn esitietona kilpailualueen pohjoisten osien puolesta.

Työryhmä:

Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik Oy, arkkitehti:

Trevor Harris
lines Karkulahti
Henna linsalo
Kathleen Diéme
Taru Niskanen
Hennu Kjisik

VSU maisema-arkkitehdit Oy, maisema-arkkitehti:

Outi Palosaari
Elina Lindholm
Terhikki Vaarala
Julia Jussilainen

WSP Finland Oy, liikennesuunnittelu:

Olli Haveri
Jouni Ikäheimo
Sauli Sarjamo
Aleksi Kankaanpää
Henri Käki

Ohjausryhmä:

Mikko Näveri, johtava arkkitehti (hankkeen valmistelija, asemakaavoitus)
Anri Linden, yksikön päällikkö (asemakaavoitus)
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri (liikennesuunnittelu)
Johanna Iivonen, tiimipäällikkö (liikennesuunnittelu)
Pihla Sillanpää, maisema-arkkitehti (kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu)
Juha Pennala, diplomi-insinööri (kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu)
Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri (teknillistoloudellinen suunnittelu)

Ilmakuva
Lähde: Helsingin kaupungin karttapalvelu, Ilmakuva 2019

2. Suunnitelman periaatteet

2.1 Keskusta

Keskustan kaupunginosa

Itä-Helsingin uusi keskusta muodostuu selkeärajaisesti tiivistyvän Itäkeskuksen alueelle. Nykyinen kauppakeskusten alue täydentyy asumisella ja julkisilla ulkotiloilla keskustan kaupunginosaksi, kun liikenneväylien laajat suojaviheralueet ja määrittelemättömään tai vajaakäyttöön jääneet maa-alueet hyödynnetään.

Alueelle saapuminen on selkeästi hahmotettavissa jokaisesta saapumissuunnasta: kaupunkirakenne tiivistyy, jalankulku on priorisoitu ja jalankulkualueiden käsittelyyn on kiinnitetty erityistä huomiota, sekä kasvillisuus vaihettuu ympäröivien lähivirkistysalueiden ja lähioiden rehevästä vehreydestä urbaanimpaan kaupunkivihreään. Alue hahmottuu kaupunkirakenteessa omana, urbaanina ytimenä.

Kaupunkirakenteelliset akselit

Alueen läpi kulkee kaksi erityisen merkittävää akselia, joiden voimistamisen alueen kehitys mahdollistaa.

Hansasillan kautta kulkeva historiallinen akseli Maamerkiltä Puhokseksi on ainoita alkuperäisestä aluesuunnitelmasta toteutuneita ja säilyneitä elementtejä. Lisäksi Meripellontien suuntaisesti kulkeva viher- ja virkistysyhteys yhdistää Mustapuron virkistysalueet ja Puotilanrannan toisiinsa sekä uuteen keskustaan.

Ruutukorttelirakenne

Alue täydentyy Itäkeskuksen asuinkorttelipihojen mittakaavaa mukailevalla, mutta keskustamaisella umpikorttelirakenteella.

Korttelirakenne jatkuu Itäväylän yli siltojen ja siltarakennusten muodossa. Paikallista katuverkkoa jatkava, sujuva jalankulkuympäristö muistuttaa kokemukseltaan mäkikaupunkia, jonka rinteet avautuvat etelään. Isojen liikenneväylien ja kauppakeskusten luoma estevaikutus pohjois-eteläsuuntaiseen liikkumiseen vähenee.

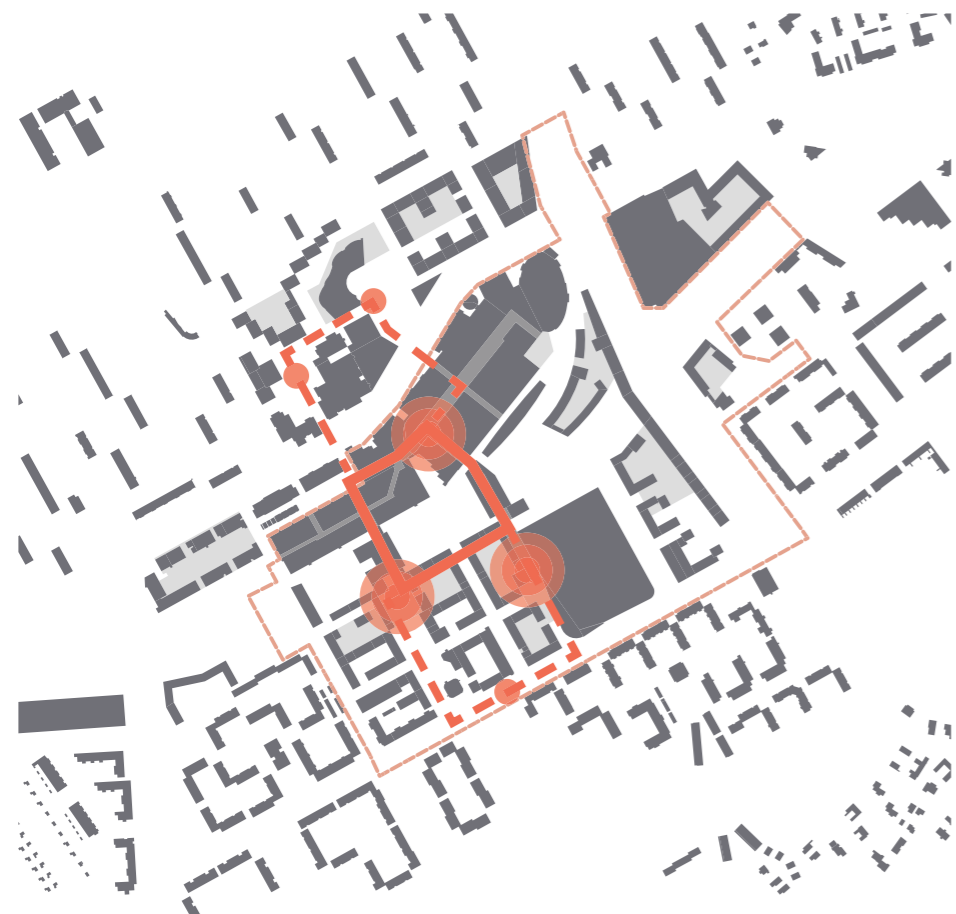

2.2 Toiminnot

Keskustatoiminnot

Liiketoiminnan sydän muodostuu kolmen ytimen varaan kehämäisesti: Itiksen ja Eastonin kauppakeskukset, sekä uusi, julkista ulkotilaa ja vapaamuotoista toimintaa alueelle tuova Hansapuisto.

Tämä liikekeskusta yhdistyy keskustatoimintojen kehällä Puhoksen ja Stoa monipuolisiin kulttuuri- ja keskustatoimintoihin, sekä Kauppakartanonkadun bulevardille.

Rakennusten pääasialliset toiminnot

Nykyisin kauppakeskusten ja liikenneväylien hallitsema alue täydentyy pääosin asumisella. Lisäksi alueelle tuodaan uusia keskustatoimintoja ja palveluita, sekä maltillisesti työpaikkarakentamista.

Suurin kehitysalue sijoittuu Asiakkaankadun ja Eastonin kauppakeskuksen väliin, ja täydentyy asuinkortteleilla ja monipuolisella kivijalkatoiminnalla, sekä Eastonin Hansasiltaa kohti ulottavalla laajennusosalla. Lisäksi Meripellonmäen viereen muodostuu uusi asuinkortteli sekä Kehä-l:n ja Meripellontien länsipuolelle toimitilan, vapaa-ajantoimintojen ja asumisen hybridikortteleiden sarja.

- Asuminen
- Asuminen, alakerrokset toimi- tai liiketilaa
- Liike- ja palvelutilaa
- Vapaa-ajan tiloja ja toimitilaa

Merkittävät ulkotilat

Julkiset ulkotilat täydentävät kaupunkirakennetta. Itä-länsisuuntaista rakennetta tuetaan luomalla uusi jalankulkureitti – Gotlanninkuja – nykyisen Gotlanninkadun yläpuolelle. Gotlanninkujan varrelle sijoittuu eriluonteisia, julkisia kohtaamisaukioita.

Pohjois-eteläsuuntaista rakennetta voimistetaan uusilla, korttelirakennetta jatkavilla raitti- ja siltayhteyksillä. Näistä merkittävimmiksi muodostuvat Hansasillan akseli, jonka varteen sijoittuu kaksi aukiota ja etelään avautuva puisto sekä uusi Meripellonraitti, joka toimii linkkinä Puotinharjun ja Myllypuron välissä olevien virkistysaluiden ja Puotilan merenrannan välissä.

- Hansapuisto ja Meripellonpuisto
- Itäväylän virta
- Gotlanninkujan kävelykatu
- Marjaniemenpuro
- Kauppakartanonkadun ja Turunlinnantien bulevardit

2.3 Liikkuminen 1/2

Jalankulkukaupunki

Itäväylän ylittävien siltojen tasoon sijoittuva Gotlanninkuja muodostaa jalankulun rangan, joka kuroo maantasoon, sekä kaksi kerrosta korkeammalla sijaitsevat Itiksen ja Eastonin kauppakeskusten päätasot yhdeksi saumattomaksi jalankulkukeskustaksi.

Asiakkaankatu, Kauppakartanonkatu, uusi Meripellonraitti ja Turunlinnantie muodostavat jalankulun kehän, johon uuden Itä-Helsingin keskustan eri alueet kiinnittyvät.

Yhdessä jalankulun ranka ja kehä mahdollistavat sujuvan, aktiivisen ja aina avoimen jalankulun reitin uudessa Itä-Helsingin keskustassa.

Jalankulun tasosiirtymät

Gotlanninkuja liittyy alueen katuverkkoon esteettömällä luiskayhteyksillä länteen, etelään ja itään. Pohjoisessa Gotlanninkujalta lähtevät, Itäväylän ylittävät sillat liittyvät Tallinnanaukioon ja Itiksen kauppakeskuksen päätasoon samassa tasossa. Kauppakeskuksen itäpuolella Meripellonraitti liittyy esteettömällä luiskayhteydellä Turunlinnantielle.

Lisäksi Gotlanninkujan ja Itäväylän ylittävien siltojen muodostama korotettu jalankulkuverkko liittyy Itäkatuun ja Gotlanninkatuun risteyskohdissa porras- ja hissiyhteyksillä.

- Jalankulun pääreitti tasossa +11-12
- Jalankulun reitti tasossa +11-12
- Jalankulun kehä maantasossa
- Luiskattu tasosiirtymä
- Porras- ja/tai hissiyhteys

Pyöräily

Pyöräilyverkkoa kehitetään Helsingin tavoiteverkon mukaisesti.

Itä-länsisuuntainen baana kulkee Itäväylää pitkin maantasossa ja alittaa Meripellontien alikulussa. Alikulun jälkeen baana liittyy Meripellontien itälaitaa kulkevaan pohjois-eteläsuuntaiseen Baanaan.

Pyöräilyn pohjois-eteläsuuntainen pääreitti kulkee uutta Meripellonraittia ja ylittää Itäväylän Raittisillalla. Kauppakartanonkadulla ja Visbynkadulla pyöräily tapahtuu yksisuuntaisilla kaistoilla ajoradan vieressä. Lisäksi pyörätie ylittää Itäväylän nousemalla lännestä ja etelästä Asiakkaansillalle.

- Baana
- Pyöräilyn kaksisuuntainen siltayhteys
- Yksisuuntaiset pyörätiet

2.3 Liikkuminen 2/2

Risteysalueen maankäytön tavoitteet

Liikennratkaisun uudistuessa katu- ja tielinjauksia muokataan siten, että Kehä I:n ja Itäväylän risteykseen sekä Meripellontien ja Visbynkadun väliin syntyy potentiaalia maankäytölle.

Autoliikenteen perusratkaisu

Autoliikenteen verkko säilyy pääosin nykyisen kaltaisena. Merkittävin muutos on Itäväylän ja Kehä I:n liittymän siirtäminen etelämmäksi, sekä samalla Itäkadun liittymäratkaisun siirtäminen Kehä I:ltä Itäväylälle.

Pienempinä muutoksina Itäkadulla parannetaan Itis -kauppakeskuksen pysäköinnin huollon ajoreittien turvallisuutta. Asiakkaankatu rauhoitetaan läpiajolta siten, että autolla on pääsy kadulle ja tonteille Kauppakartanonkadun suunnalta. Visbynkatu ja Gotlanninkatu palvelevat korttelien pysäköintiä ja huoltoa. Visbynkuja toimii kolmantena ajoyhteytenä Easton -kauppakeskukseen.

- Pääkatuverkko
- Muu autoliikenneverkko
- - - Liittyminen nykyiseen katuverkkoon

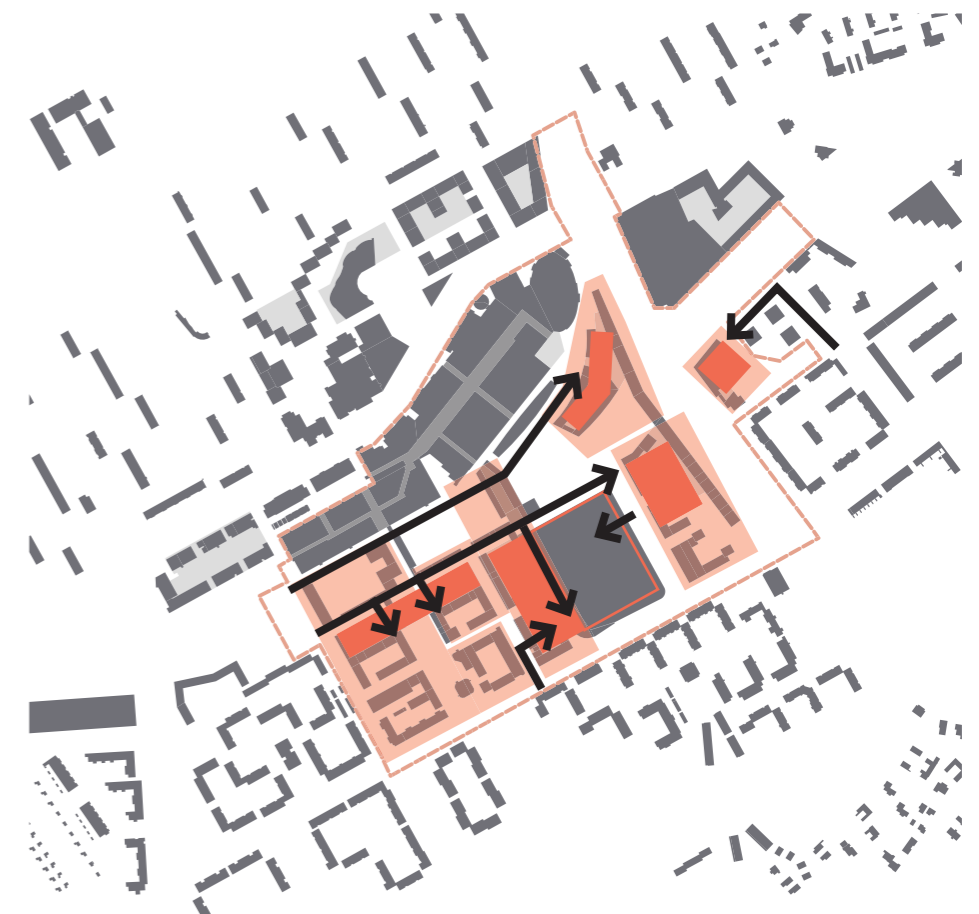
Paikoituksen perusratkaisu

Itäväylän pohjoispuolella Itäkatu palvelee Meripellonraitin pohjoiseen kortteliin sijoittuvaa pysäköintiä.

Itäväylän eteläpuolella Gotlanninkatu palvelee kolmea pysäköintihallikonaisuutta: Meripellonraitin eteläistä puistokantta, sekä Gotlanninkadun ja Eastonin halleja, jotka ovat vaiheistettavissa 2-3 osaan.

Meripellonmäen uudessa korttelissa pysäköinti sijoittuu pihakanen alle ja ajoyhteys järjestetään Rusthollarinkujalta.

- Ajoyhteys
- Paikoitushalli
- Pysäköinnin palvelualue

3. Laajuustiedot

YHTEENSÄ 170 600 kem² 1 400 ap

Asuminen 122 800 kem²
 Liikerakennukset 10 700 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 31 900 kem²
 Hotelli 5 200 kem²

A YHT. 45 300 kem² 400 ap

Asuminen 32 100 kem²
 Liikerakennukset 2 200 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 5 800 kem²
 Hotelli 5 200 kem²

– josta A1
 Asuminen 23 200 kem²
 – A2
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 1 800 kem²
 Purettu toimitila 1 100 kem²
 – A3
 Asuminen 2 400 kem²
 Purettu asuminen 400 kem²
 – A4
 Asuminen 6 500 kem²
 Purettu liiketila 1 500 kem²
 – A5 Hansasilta
 Liikerakennukset 2 200 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 4 000 kem²
 Purettu liikerak. 1 200 kem²
 – A6 Asiakkaansilta
 Hotelli 5 200 kem²

B YHT. 56 500 kem² 450 ap

Asuminen 44 200 kem²
 Liikerakennukset 8 500 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 3 800 kem²

– josta B1
 Asuminen 19 500 kem²
 Liikerak. (Easton) 2 000 kem²
 Purettu liikerak. 16 500 kem²
 – B2
 Asuminen 14 400 kem²
 Liikerak. (Easton) 4 000 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 1 300 kem²
 – B3
 Asuminen 10 300 kem²
 – B4 Kauppasilta
 Liikerakennukset 2 500 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 2 500 kem²

C YHT. 38 300 kem² 300 ap

Asuminen 29 500 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 9 000 kem²
 Purettu liikerak. 10 365 kem²

D YHT. 11 500 kem² 100 ap

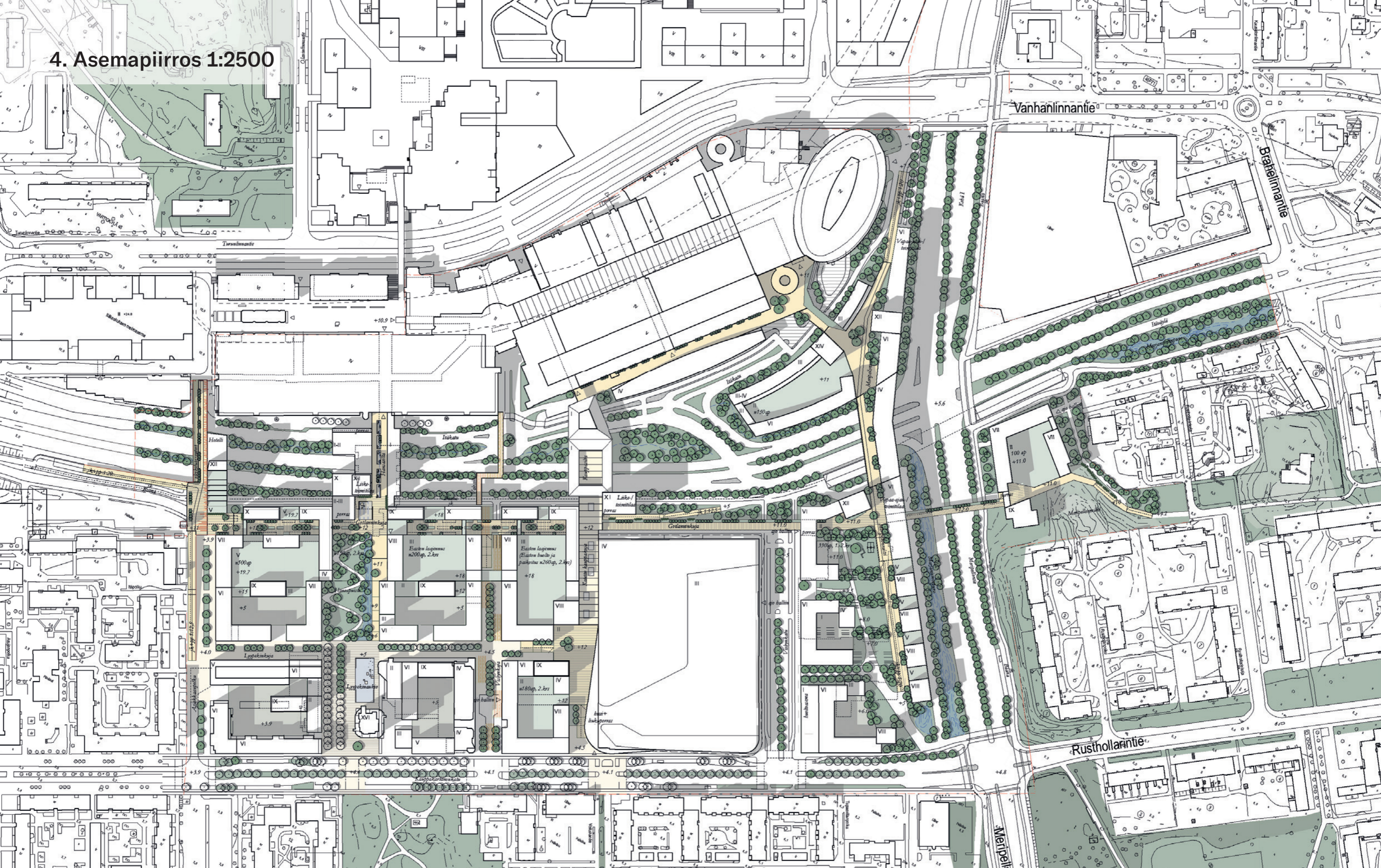
Asuminen 11 500 kem²

E YHT. 18 800 kem² 150 ap

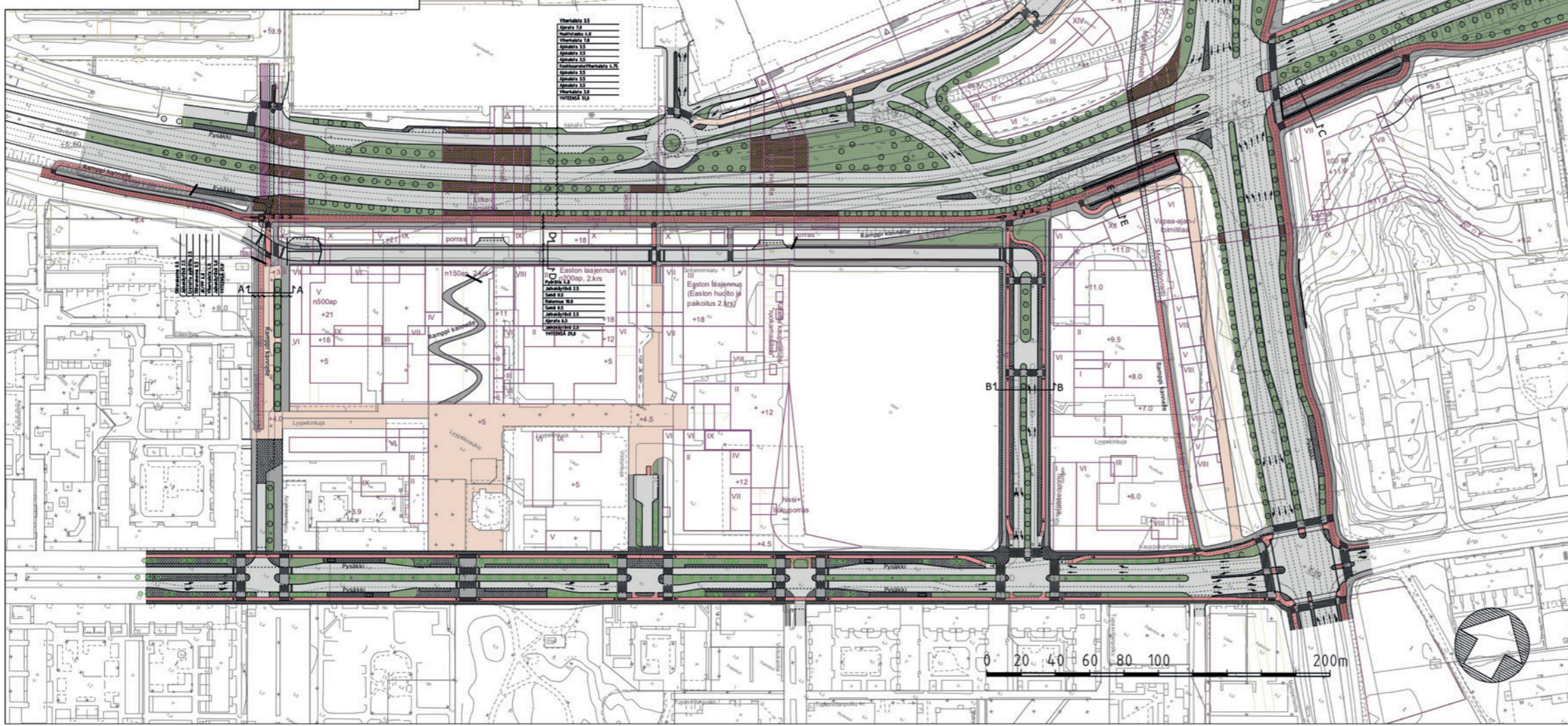
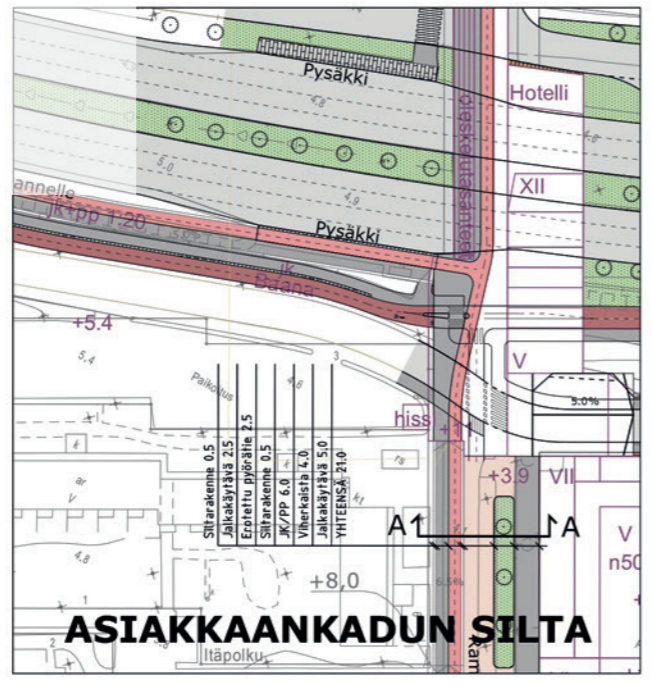
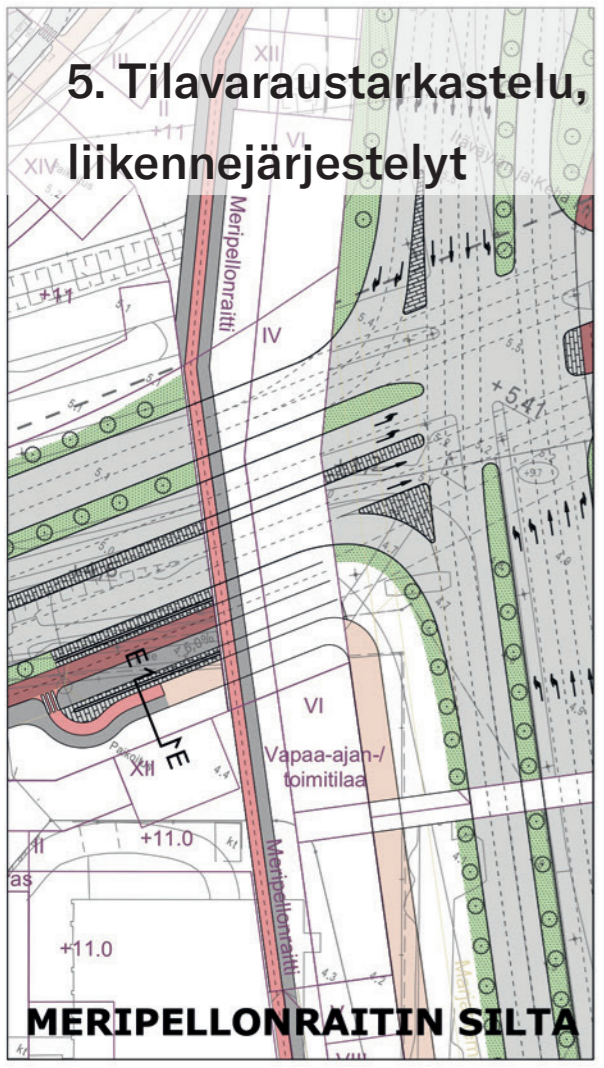
Asuminen 5 500 kem²
 Toimi- ja vapaa-ajantilat 13 300 kem²

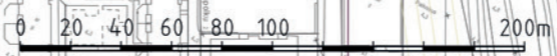
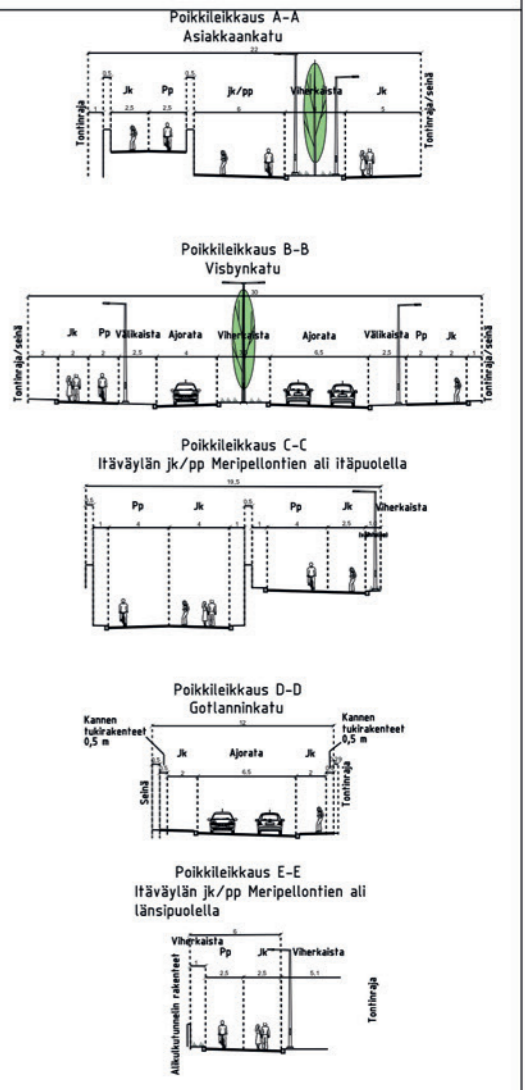
4. Asemapiirros 1:2500

5. Tilavaraustarkastelu, liikennejärjestelyt

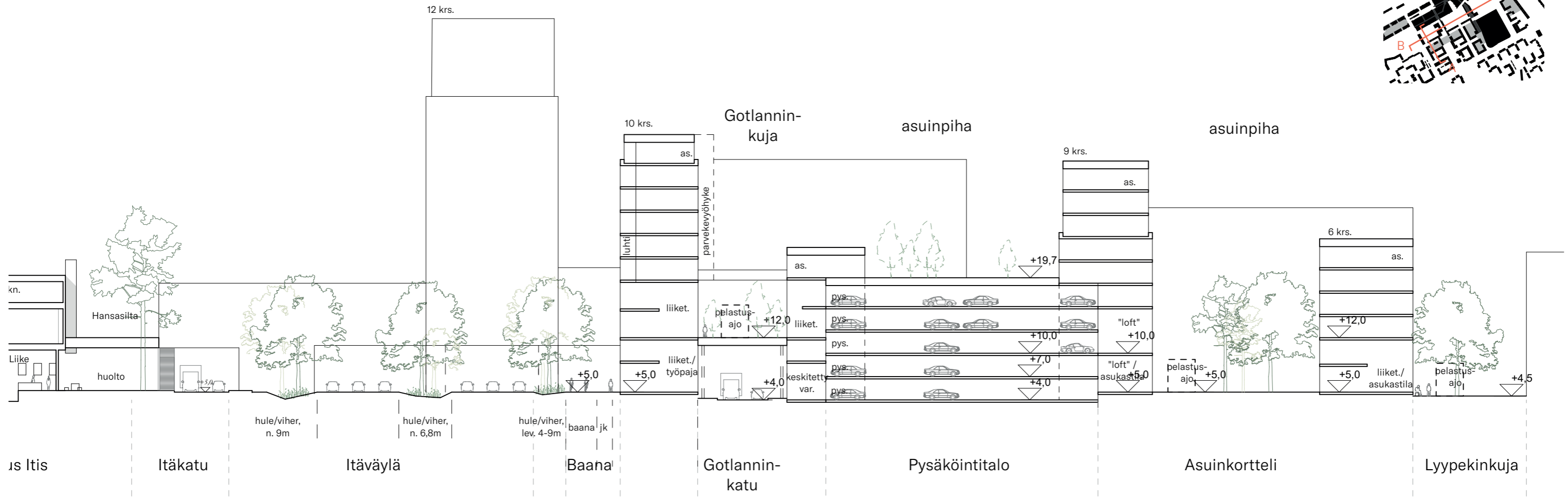
- PIIRUSTUSMERKINNÄT**
- Jk-tie
 - Jk-alue
 - Pp-tie
 - Pyöräilyn baana
 - Jk/Pp-tie
 - Ajourata
 - Kivetty muu alue
 - Siltakansien tukirakenteiden alue
 - Nurmi
 - Istutettava puu
 - Säilyvä puu

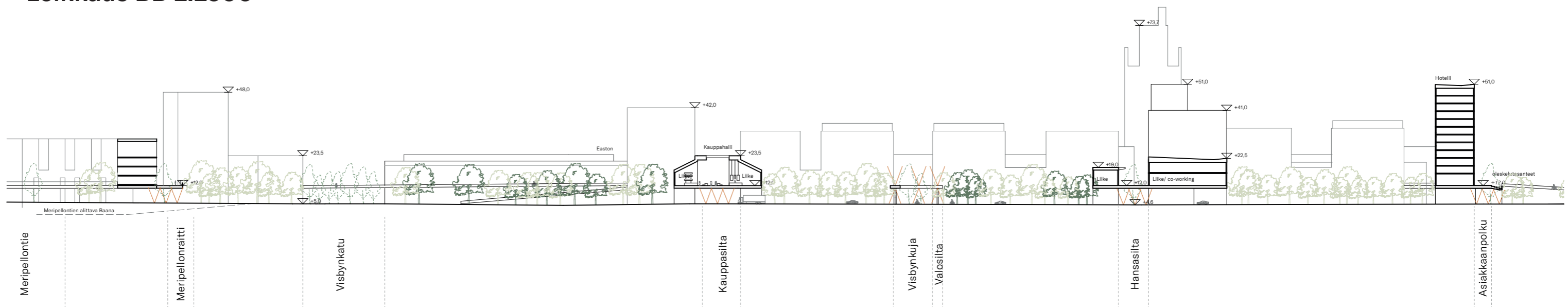
LUONNOS 08.10.2021		PIIRUSTUSNUMERO	-
ITÄKESKUS		PÄIVÄMÄÄRÄ	-
LIIKENNEJÄRJESTELYT		KOORDINAATISTO	ETRS-GK25
TILANVARAUSTARKASTELU		KORKEUSJÄRJESTELMÄ	N2000
	SUUNNITTELIJA	Sauli Sarjamo	PAPERIKOKO
	TARKASTAJA	-	A3
	PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ	Olli Haveri	MITTAKAAVA
			1:1500/1:3000

6. Leikkaukset

Leikkaus AA 1:500

Leikkaus BB 1:1500

7. Ilmakuva

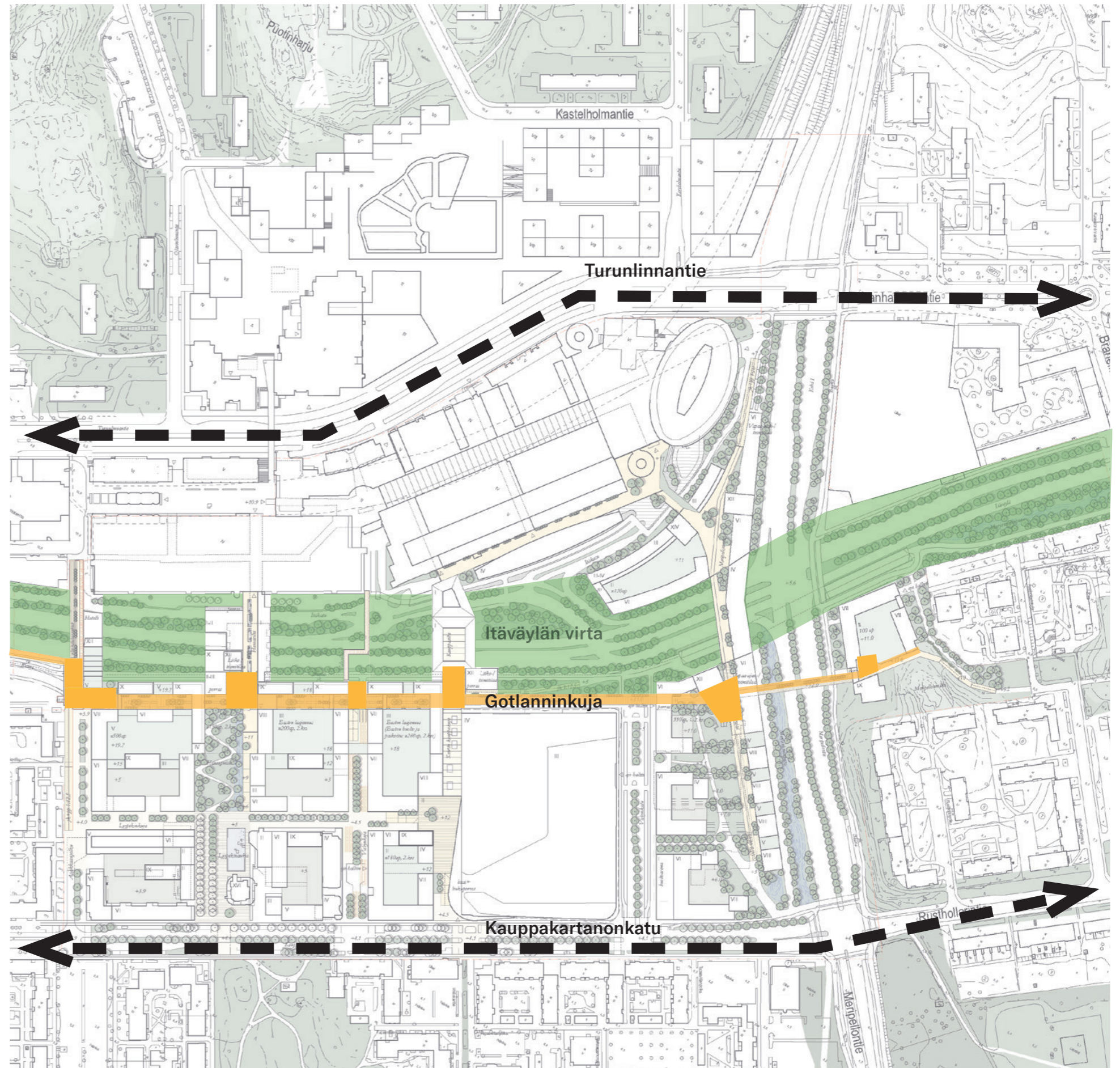
8. Kaupunkirakenne ja -kuva

8.1 Itä-länsiakselit

Alueen nykyistä itä-länsisuuntaista kaupunkirakennetta täydennetään muodostamalla aluetta pohjoisessa rajaavan Turunlinnantien ja etelässä rajaavan Kauppakartanonkadun väliin uusi Gotlanninkujan kävelykuja ja Itäväylän virta.

Gotlanninkuja ja Itäväylä muodostavat yhdessä uuden, kaksitasoisen rangin, ja ne tukevat tukevat ja täydentävät toisiaan toiminnallisesti ja teemallisesti. Maantasossa Itäväylällä kulkee nopea läpiliikenne, ja Gotlanninkujan korotetulla tasolla alueen sisäinen jalankulkuliikenne, joka yhdistyy sujuvasti Itäväylän yli Itikseen ja Puotinharjuun sekä Meripellontien yli Puotilaan.

Samalla Itäväylän virrassa käsitellään alueen hulevesiä laajassa mittakaavassa ja sen varrelle sijoittuu luontevia tiloja kaupungin äänekkäille toimijoille, kuten treenitilat ja korjaamot. Gotlanninkujalla toimijat ja tunnelmat vaihtuvat tiuhaan ja luovat rikkaan kudelman kaupunkikeskustan paikkoja.

Gotlanninkuja

Vehreä kävelykatu

Gotlanninkujasta muodostuu Itäväylän eteläpuolisen Itäkeskuksen merkittävin kävely- ja kauppakatu. Gotlanninkuja kutsuu pysähtymään, kohtaamaan ja nauttimaan monimuotoisen kaupunginosan elämästä.

Laadukkaiden pintamateriaalien, erikoisvalaistuksen ja -kalusteiden avulla luodaan Gotlanninkujalle yhtenäinen ilme ja identiteetti. Gotlanninkujan etelä- ja pohjoisseinustoille, ympäröivien rakennusten edustoille muodostuu vyöhyke, jonne liiketilojen toiminta voi laajeta ja jolla voi sijaita kahviloita, terasseja tai pieniä myyntikojuja.

Julkiseen tilaan avautuvat asukaspihat aktivoivat ja tuovat luontaisia käyttäjiä katutilaan.

Aukioiden sarja

Kaupunkirakenteen pohjois- ja eteläsuuntaisten akseleiden teemat näkyvät Gotlanninkujalla; eriteemaiset aukiot jaksottavat pitkänomaista katutilaa, ja helpottavat kaupunkitilassa orientoitumista. Aukioihin liittyvät kaupunkikuvallisesti merkittävät rakennukset merkitsevät kaupunkirakenteen akseleiden risteämiskohtia, ja auttavat orientoitumaan kaupunginosan mittakaavassa.

Jalankulkijan mittakaavaa korostetaan jakamalla katutilaa kasvillisuusvyöhykkeiden ja runsaan kasvillisuuden avulla. Mitoituksessa huolehditaan, että pelastus- ja huoltoajo voivat liikkua alueella esteettä.

kävelysillat yhdistävät
asukorttelit
Gotlanninkujan yli

vehreät, monimuotoiset puu-,
pensas- ja perennaistutukset
rytmittävät katutilaa

liiketilojen edustatilat
lipan alla

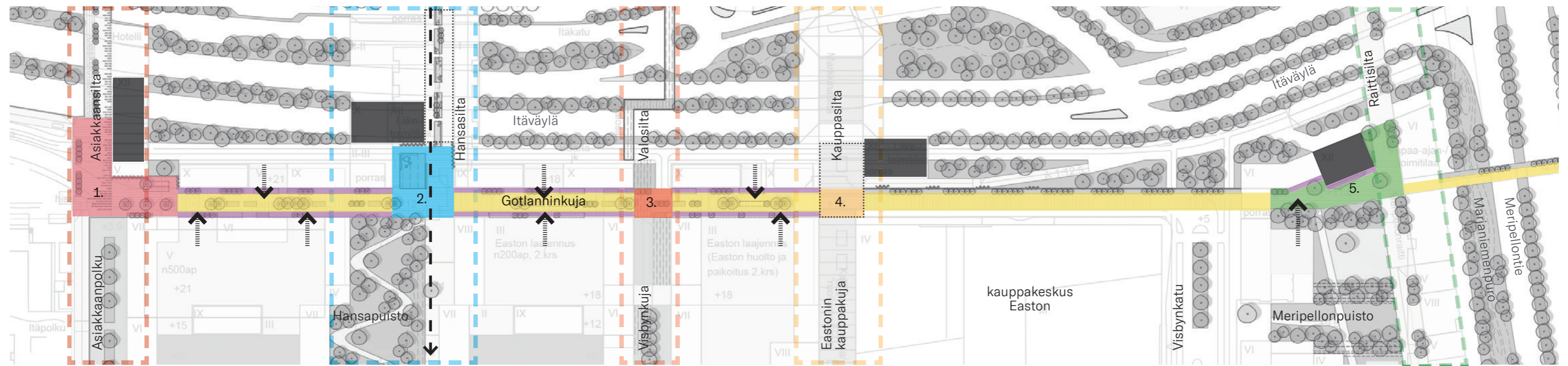
eriteemaiset aukiot
jaksottavat
Gotlanninkujalla kulkua

laadukkaat ja yhtenäiset
pintamateriaalit,
rakenteet ja kalusteet

- Aukioteemat:**
- 1. taide
 - 2. vesi
 - 3. valo
 - 4. markkinat
 - 5. vehreys

- Pääasiallinen toiminto:**
- jalankulku, hidas liikkuminen, oleskelu
 - kaupunkitilaan avoin kivijalka ja edustatila, kahvilat, terassit ym.

- Kaupunkikuvallisia huomioita:**
- kaupunkikuvallisesti merkittävä rakennus, vahva identiteetti
 - mahdollisesti lasikattoinen, julkinen, avoin katutila
 - merkittävä näkymä
 - julkisen ja yksityisen ulkotilan visuaalinen yhteys

Vehreä virta ja liikenteen kuohu

Itäväylän varrella maisema saa inspiraationsa pauhuavasta liikenteen virrasta. Kaupunkitilan käsittely on voimakasta, rouheaa, rohkeaa ja veistoksellista. Itäväylän eteläreunan jalankulku- ja pyöräily-ympäristössä runsas ja rehevä kasvillisuus sekä rakennetun ympäristön voimakkaat värit, taide ja erikoisvalaistus nousevat jalankulkijan ja pyöräilijän kokemuksessa autoiluympäristöä vahvemmaksi.

Keskikaistojen runsas kasvillisuus ja puusto vehreyttävät bulevardimaiseksi muuttuvaa väyläympäristöä. Itäväylälle avautuvista rakennuksista ja väylän ylittäviltä silloilta katsottuna puiden lehvästöt muodostavat Itäväylän ylle kuohuvan vihreän virran.

Hulevedet ohjataan kasvillisuuspeitteisille keskikaistoille ja viivytetään paikalla.

Kaupunkikuvallisia huomioita:

- kaupunkikuvallisesti merkittävä rakennus, vahva identiteetti
- → merkittävä näkymä

Yli virran

Itäväylän pohjois- ja eteläpuolet kurotaan yhteen silloin, joilla on oma luonteensa ja teemansa. Eriluonteiset sillat ja niiden vahvan identiteetin omaavat siltarakennukset muodostuvat maamerkeiksi Itäväylän varrelle ja auttavat kulkijaa orientoitumaan kaupunkitilassa. Kunkin sillan teema tuodaan Itäväylällä näkyvästi esiin, esimerkiksi arkkitehtuurin, sekä taiteen, muotoilun, värien ja valaistuksen avulla.

Siltateemat

- Asiakkaansilta - taide
- Hansasilta - vesi
- Valosilta - valotaideteos
- Kauppasilta - kohtaaminen
- Raittisilta - vehreys

Pääasiallinen toiminto:

- jalankulku
- baana
- vihreä virta, keskikaistojen rehevät puu- ja pensasistutukset
- hulevesien viivytys
- kaupunkitilaan avoin kivijalka

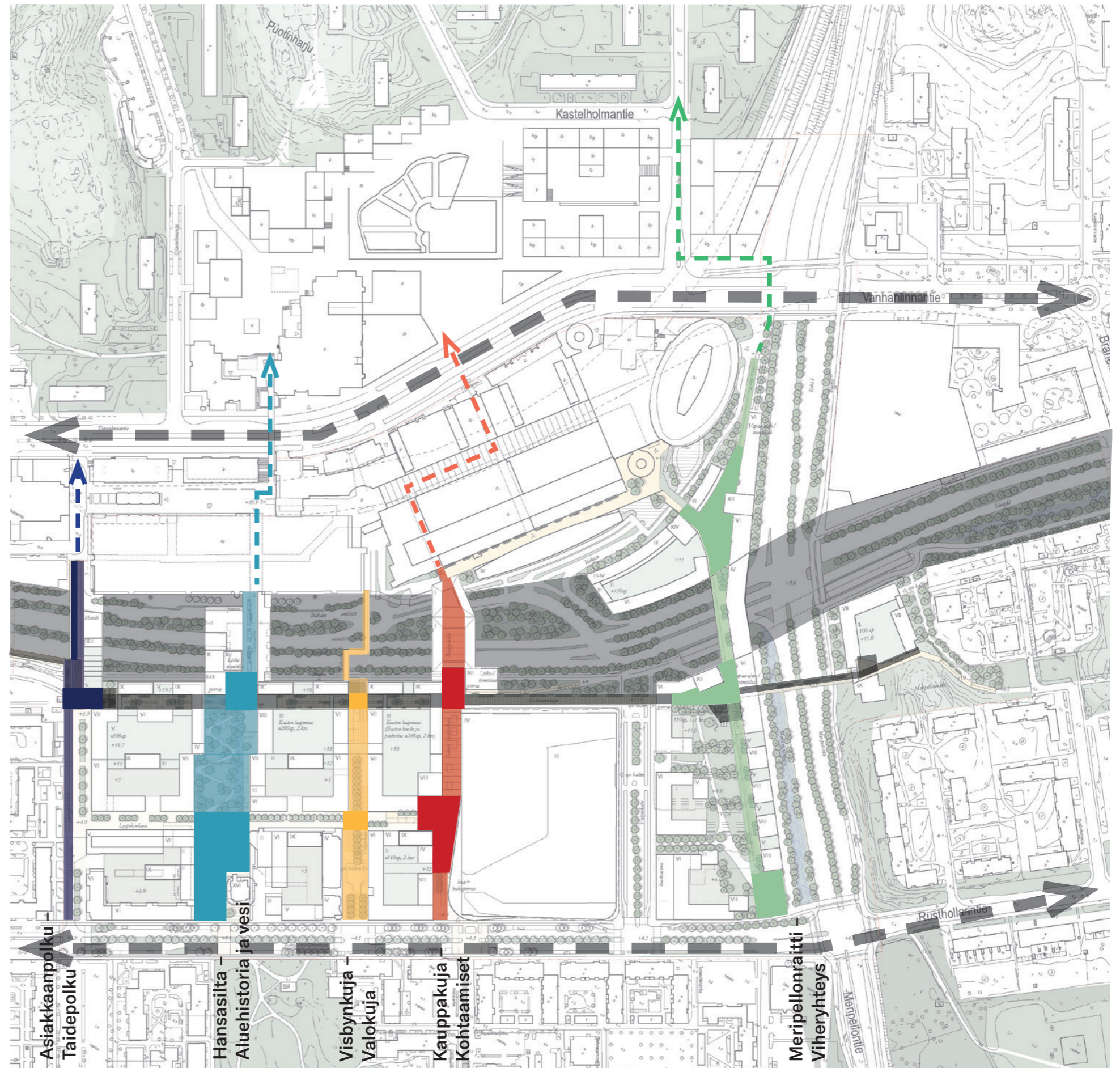
Puiden latvukset muodostavat Itäväylän vihreän virran.

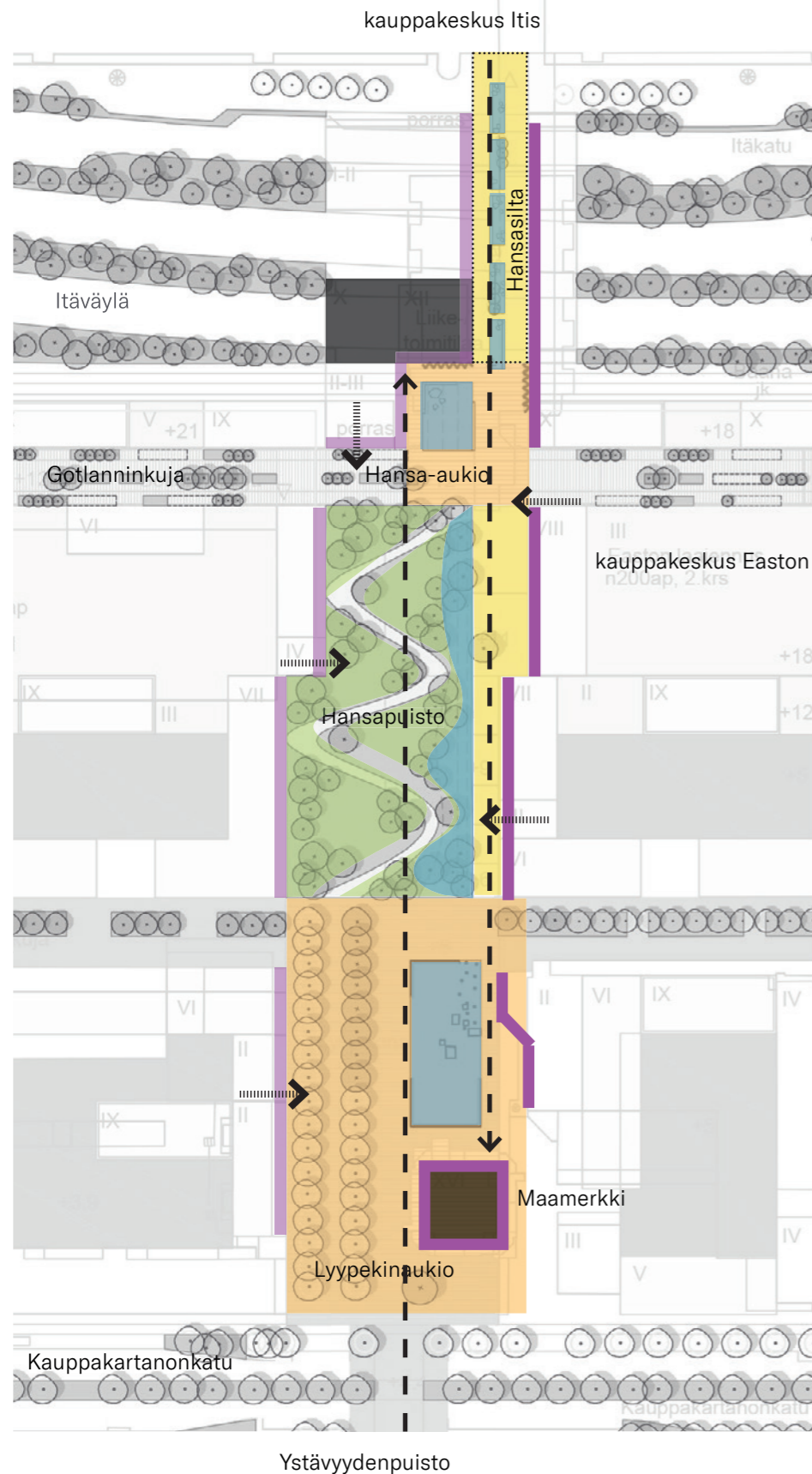
8.2 Pohjois-eteläakselit

Alueen heikkoa pohjois-eteläsuuntaista kaupunkirakennetta parannetaan voimistamalla Asiakkaanpolun ja Hansasillan akseleita, sekä luomalla kolme uutta akselia – Visbyнкуja, Kauppakuja ja Meripellonraitti – näiden itäpuolelle.

Selkeästi teemoitetut akselit auttavat alueella liikkuja hahmottamaan sijaintinsa suhteessa kaupunkirakenteeseen: jalankulkuaueilla teema johdattaa kaupunkitilojen sarjan läpi akselia pitkin, ja teemojen mukaan vahvan identiteetin omaavat sillat ja siltarakennekset rytmittävät Itäväylällä kulkua ja sen leveää tilaa.

Hansasillan historiallinen akseli

Puhos - Lyypekinaukio

Itiksen kauppakeskuksen ja Lyypekinaukion yhdistävä yhteys on yksi keskeisimmistä Itä-Helsingin keskustan kaupunkikuvallisistaakseleista. Se on osa historiallista Puhoksen ja Stoaan nurkalta alkavaa akselia, joka on ainoita alkuperäisestä aluesuunnitelmasta toteutuneita ja säilyneitä elementtejä.

Suunnitelmassa yhteys täydentyy Hansasillan uudistamisella aina avoimeksi, julkiseksi siltakaduksi ja tilojen sarjaksi, jonka varrelle Hansasillan ja Gotlanninkujan risteykseen muodostuu Hansa-aukio sekä sen eteläpuolelle rinteeseen vihreä rinnepuisto - Hansapuisto. Tästä tilasarjasta muodostuu yksi täydentyvän Itä-Helsingin keskustan keskeisimmistä julkisten ulkotilojen sarjoista ja Hansapuistosta koko alueen keskeisin puisto.

Pääasiallinen toiminto:

- jalankulku
- aukio, oleskelu
- kaupunkitilaan avoin kivijalka ja edustila
- + kivijalan jäsentäminen kapealla, suojaa antavalla katoksella
- aurinkoinen oleskelupuisto rinteessä
- hulevedet

Kaupunkikuvallisia huomioita:

- kaupunkikuvallisesti merkittävä rakennus, vahva identiteetti
- mahdollisesti lasikattoinen, julkinen, avoin katutila
- merkittävä näkymä
- julkisen ja yksityisen ulkotilan visuaalinen yhteys

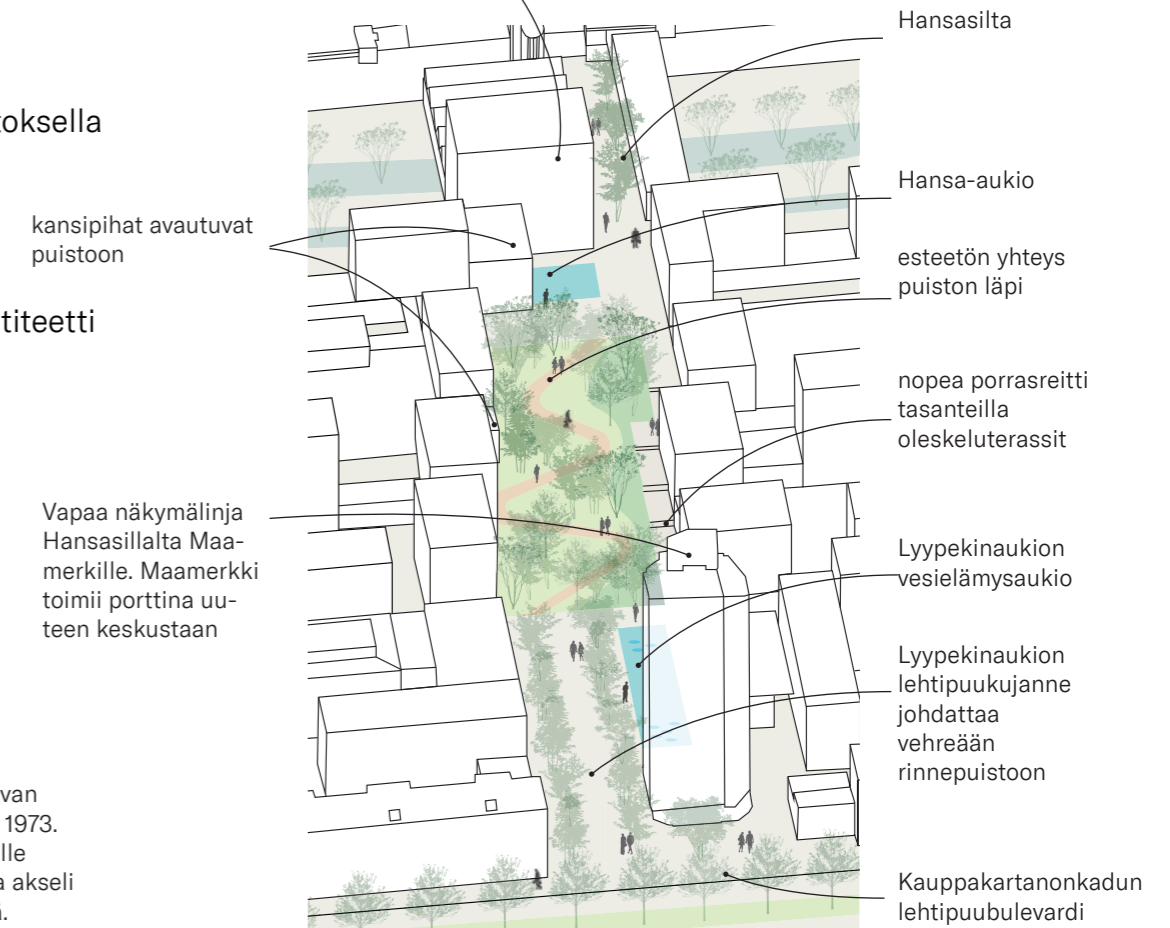
Ote Itäkeskuksen yleiskaavan havainnekuvasta vuodelta 1973. Lyypekinaukiolta Puhokselle Hansasillan kautta jatkuva akseli hahmottuu kuvan keskellä.

Aktiivinen kaupunkiakseli

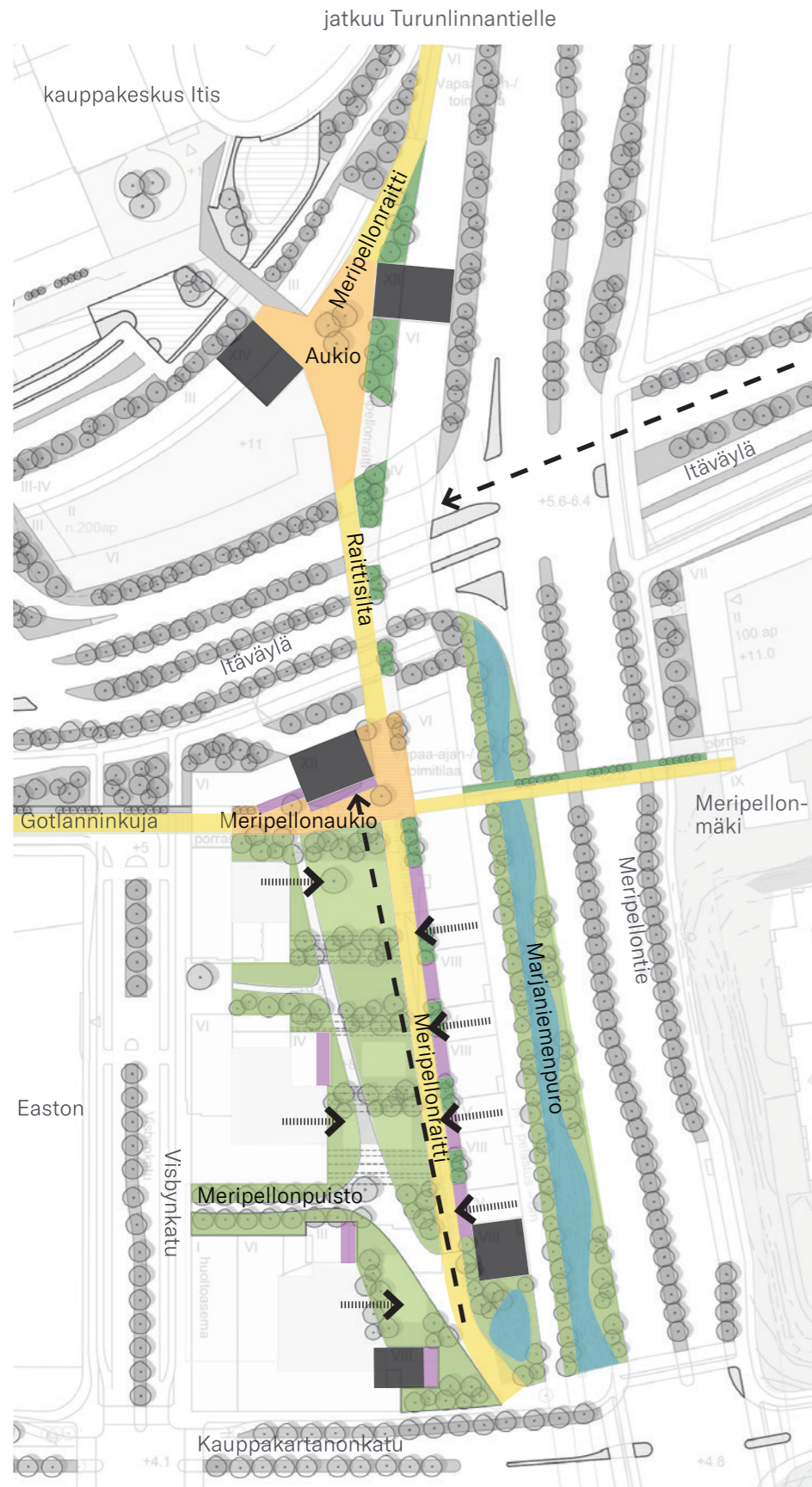
Uusi Hansasilta on osa uutta, aktiivista ja monipuolista kaupunkiakselia, jonka teemana on vesi. Hulevedet tuodaan kiinteäksi osaksi julkisen ulkotilan arkkitehtuuria, ja näiden vesiaiheiden luonne muuntuu ympäröivän kaupunkitilan luonteen ja toimintojen mukaan.

Tilarajaa idässä reunustavat rakennukset luovat aurinkoisen seinustan. Kivijalkaa jäsennetään kapealla, suojaa antavalla katoksella tai esimerkiksi parvekevyöhykkeellä. Erityistä huomiota kiinnitetään Hansasillan kautta kulkevan Itiksen ja Eastonin kauppakeskusten välisen yhteyden suojaisuuteen ja sujuvuuteen.

Hansasillan uusi rakentaminen luo pohjoisen päätteen uudelle puistoakselille

Meripellonraitti

Puisto ja viherraitti

Meripellonraitista muodostuu Hansasillan akselin ohella toinen Itä-Helsingin keskuksen merkittävimmistä pohjois-eteläsuuntaisista yhteyksistä.

Kauppakartanonkadun ja Meripellontien risteykseen avautuva vehreä ja kumpuilevan rinteensä ansiosta omaleimainen puistoraitti kutsuu kulkijan kaupunginmuurin sisään. Raitti johdattaa kävelijät ja pyöräilijät turvallisesti Itäväylän yli aina Turunlinnantielle ja Puhokselle saakka. Etelässä virkistysyhteys jatkuu Meripellontien vartta aina Puotilanrantaan saakka. Meripellontien länsilaidalla Marjaniemenpuron luonnonmukainen avouoma luo miellyttävän vyöhykkeen vilkkaan liikenteen ja maantason jalankulku-yhteyden väliin. Runsas puusto muodostaa näkösuojaa Meripellonkorttelin itälaidan asuntojen ja Meripellontien väliin.

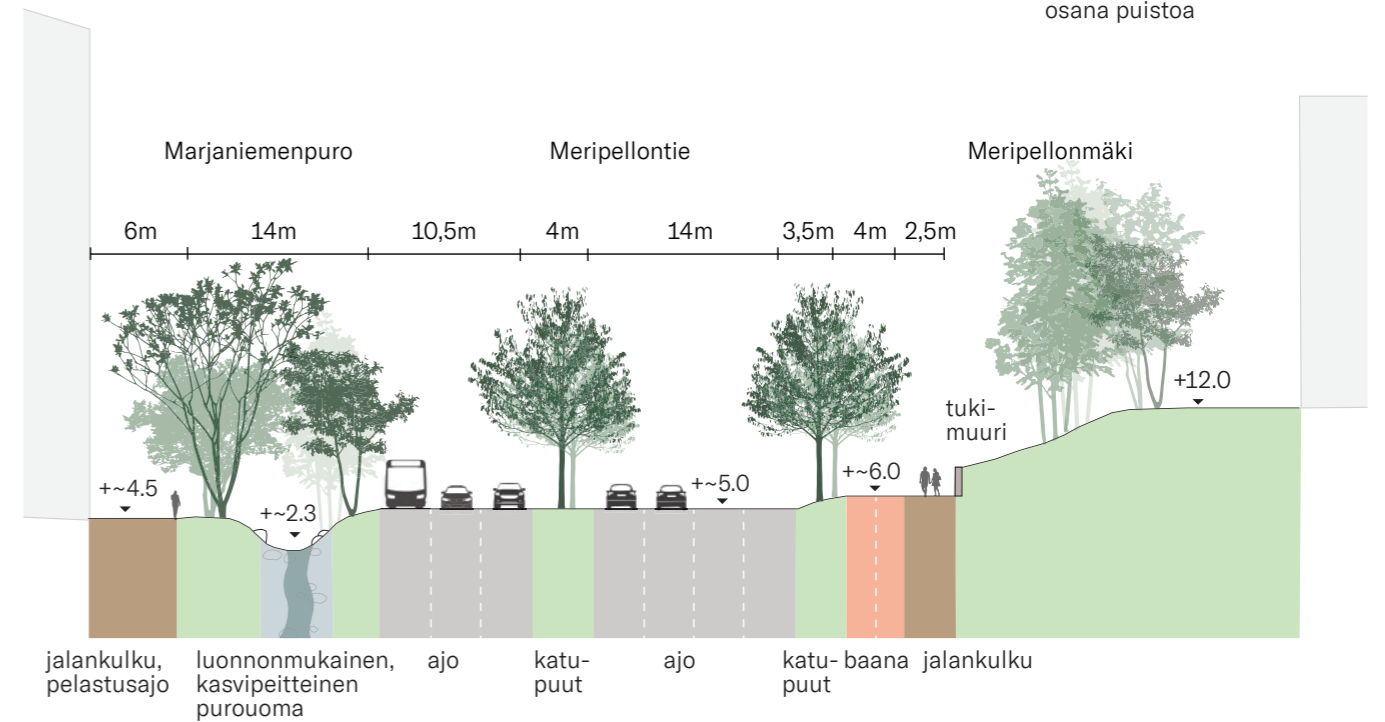
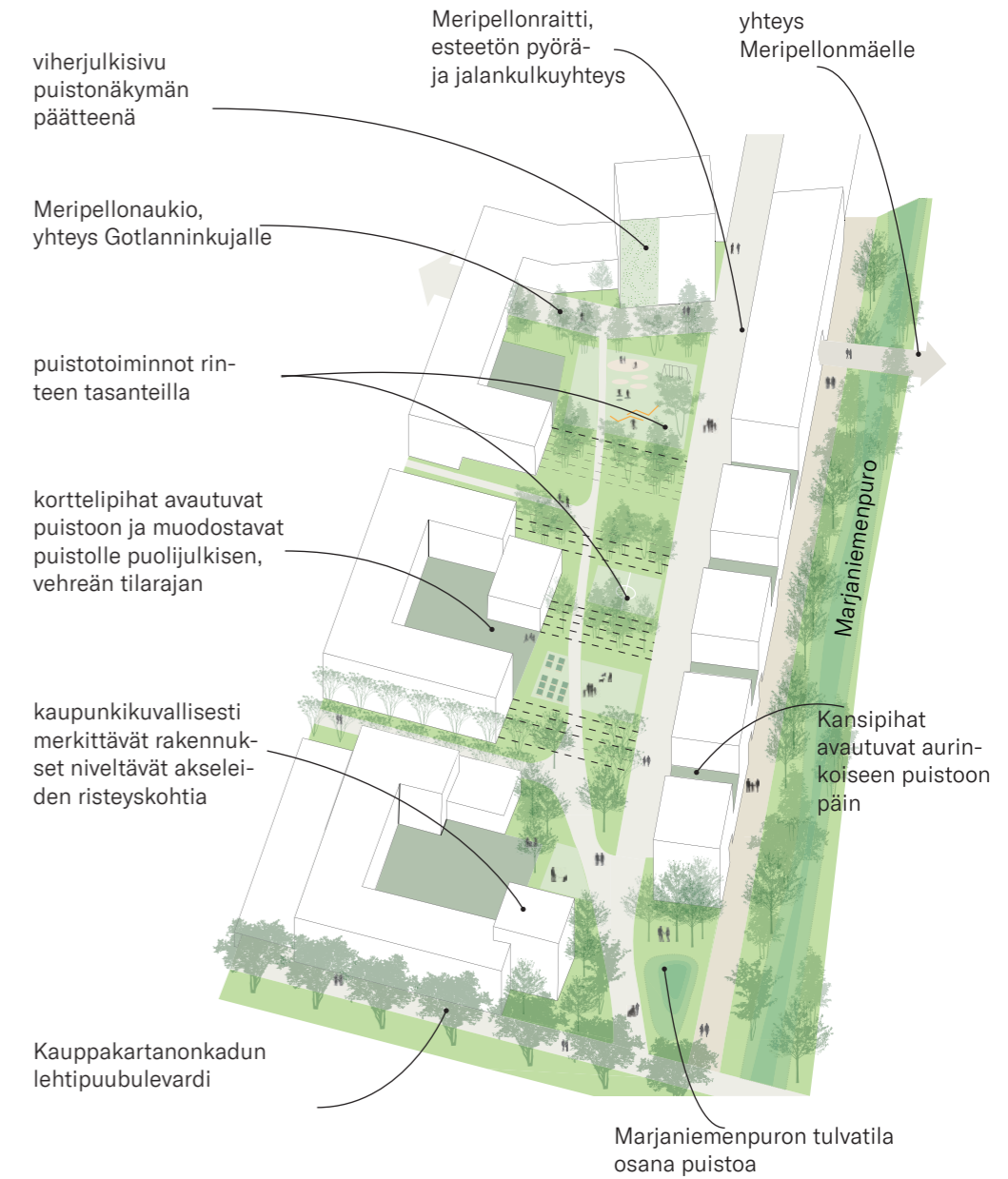
Meripellonpuisto avautuu suotuisaan ilmansuuntaan, ja nousee aaltomaisesti kumpuillen kohti Gotlanninkujan päätteenä olevaa puistoaukiota - Meripellonaukiota. Puistotoiminnot, peli-, leikki- ja oleskelu, sijoittuvat puiston aurinkoisille tasanteille. Puiston pohjoispäädyn alle sijoittuu korttelin pysäköintilaitos. Raitin varrelle sijoittuvat kaupunkikuvallisesti merkittävät rakennukset auttavat orientoitumaan ja korostavat jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä vastapainona leveälle tieverkolle.

Pääasiallinen toiminto:

- jalankulku /ja pyöräily
- aukio, oleskelu
- kaupunkitilaan avoin kivijalka ja edustila
- toiminnallinen rinnepuisto
- luonnonmukainen purouoma ja hulevesien viivytyks

Kaupunkikuvallisia huomioita:

- kaupunkikuvallisesti merkittävä rakennus, vahva identiteetti
- merkittävä näkymä
- julkisen ja yksityisen ulkotilan visuaalinen yhteys

9. Hiilineutraalisuustavoitteet

Työpaja

Jatkotyön alkuvaiheessa pidettiin asiantuntijatyöpaja, jossa käsiteltiin kilpailuissa esitettyjä hiilineutraalisuutta tukevia ideoita ja ratkaisuita. Työpajan tavoitteena oli haarukoida ideoiden toteutavuutta ja soveltuvuutta suunnittelualueelle sekä varmistaa, että suunnittelussa tehtävät ideat ja linjaukset siirtyvät mahdollisimman selkeinä ja perusteltuina toteutukseen.

Työpaja toteutettiin etäyhteyden välityksellä Microsoft Teamsissä ja Miro-vaikotaulupalvelussa 1.6.2021. Työpajassa toimittiin World café-tyyppisesti teemaryhmissä keskustellen ja ajatuksia post-it lapuille dokumentoiden ja kartalle piirtäen.

Työpaja käsitti kolme yläteemaa: sopeutuminen, kiertotalous, sekä energiaväylä ja -ratkaisut. Työpajan monialainen asiantuntijaryhmä koostui konsulttiryhmän näiden teemojen asiantuntijoista sekä kaupungin omista asiantuntijoista ja projektiin osallistuvista suunnittelijoista.

Kilpailussa esitellyt ratkaisut on esitelty tarkemmin kilpailuehdotuksessa ”Jalan Jaloin” sekä työpajaraportissa 21.06.2021.

Sopeutuminen

Sopeutumisen teemassa nousi esiin, että vuodenaikojen, sääilmiöiden ja kaupungin kehityksen aiheuttamat jatkuvat muutokset tulisi ottaa aluetta voimistavaksi identiteettitehtävänä kaupunkitalon suunnittelussa. Lisäksi alueen kaupunkikuvallisen ratkaisun tuottamia kansirakenteita tulee pyrkiä minimoimaan kaikissa jatkosuunnittelun vaiheissa sekä kiinnittä erityistä huomiota kaupunkivihreän toteutumiseen ja elinkaareen niiden yhteydessä. Rakennussuunnittelussa on potentiaalia hyödyntää lämpötiloja tasaavia viherhuoneita.

Työpajan tuloksena todettiin, että sopeutumisen toimenpiteet ovat kaava- ja suunnitteluvaiheissa luontevasti toteutettavissa, mutta niiden riittävästä läpiviennistä tulee pitää huolta suunnittelun joka vaiheessa.

Jatkovaiheessa tarkennetaan, miten sopeutuminen on otettu huomioon tässä suunnitteluvaiheessa.

Kiertotalous

Kiertotalouden suuri kuva alueella perustuu alueelle perustettavan massapuiston varaan. Työpajassa todettiin alueellisen massakierron mahdollistavan väliaikaisvaraston kiistaton hyöty alueen hiilineutraalisuustavoitteissa. Puiston toteutuminen vaatii ennen kaikkea jatkopohdintaa vaiheistuksen ja käytännön toiminnan koordinoimien osalta.

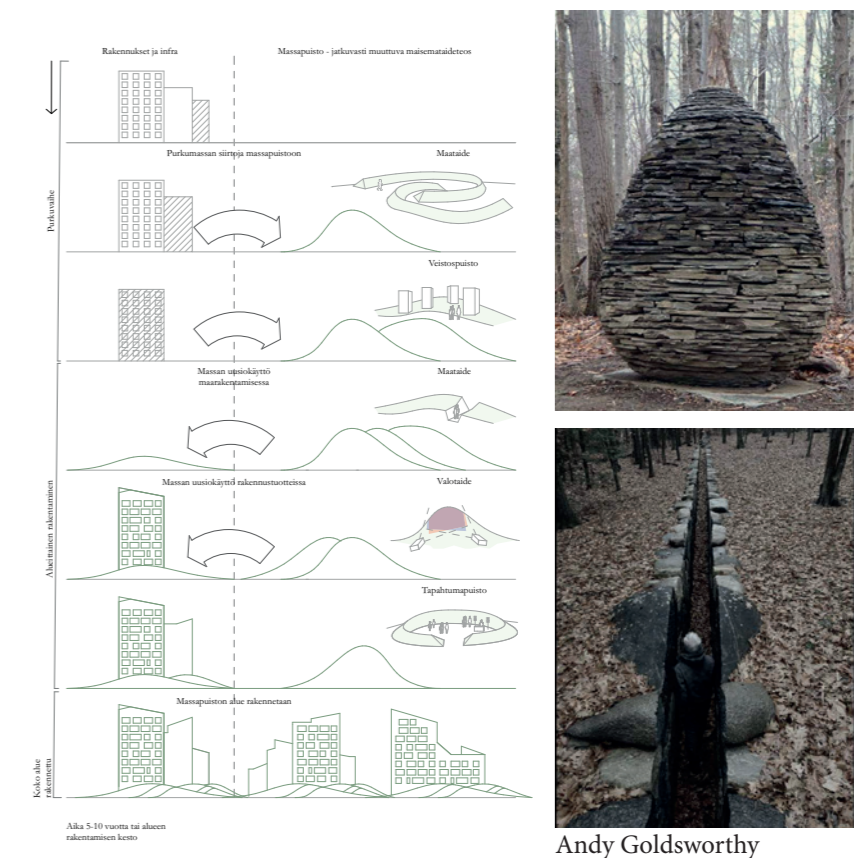
Jatkovaiheessa tehdään tarkasteluja massapuiston alueellisesta kierrosta ja sen avulla saavutettavista päästöhyödyistä.

Energiaväylä ja -ratkaisut

Työpajassa todettiin alueellisen kausivarastointiin perustuvan energiayhteisön ”Energiaväylän” potentiaali ja uskottavuus vihreänä pilottihankkeena. Yhteisön mallin muotoilu ja organisointi on arkkitehtisuunnittelusta erillinen projekti, joka toteutuessaan vaikuttaa viimeistään asemakaavavaiheen suunnitteluun.

Näihin teemoihin liittyviä ratkaisuehdotuksia ja ideoita laajennetaan ja tarkennetaan luonnosvaiheen jälkeen.

Kiertotalouden mukainen assapuisto:

Andy Goldsworthy

Energiaväylän kausivarasto:

